

ביאור נשגב של השל"ה הקדוש

מי האיש אשר בנה בית, נטע כרם, ארש אשה כנגד עולם הבא, ימות המשיח, תחיית המתים

יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך ומשוש חתן על
כלה ישיש עליך אלקיך.

ואחר תחיית המתים יהיה הנצחיית, אשר (שם
ס-ג) עין לא ראתה אלקים זולתך, ופירשו רבותינו
ז"ל (ברכות לד:): הוא סוד יין המשומר בענביו מששת
ימי בראשית, והוא כרם ה' צבאות. על כן החוטא
חוזר ממערכי המלחמה. ותלה הכתוב באלו, כי
רומז שלא השלים להכין הדרך לשלשה אלו, שלא
חינך הבית, ולא חילל הכרם, ולא לקח האשה, ישוב
לביתו. וענין ישוב רומז שיעשה תשובה ויתקן
דרכיו, וסימנך (תהלים צ-ג) תשב אנוש עד דכא -
דכ"א ראשי תיבות ד"ירה כ"רם א"שה".

עולם הזה, עולם הבא, ימות המשיח, תחיית המתים

נרחיב לבאר ולהשתעשע בדבריו הקדושים,
כי השל"ה הקדוש הולך בזה לשיטתו [מסכת
פסחים שנביא להלן], שהוא מחלק את הקיום של
כלל ישראל לארבעה זמנים:

"עולם הזה", שאדם נברא בו בגוף ובנפש כדי
שיעבוד את ה' בעסק התורה ובקיום המצוות.
"עולם הבא", הוא עולם הנשמות אחרי פטירתו
של אדם, שהנשמה מקבלת שם שכר בגן עדן על
כל המצוות ומעשים טובים שקיימה בעולם הזה.
"ימות המשיח", כשיבוא מלך המשיח לגאול את
ישראל מכל הגלויות בגאולה העתידה. "תחיית
המתים", כשיקים הקב"ה את כל המתים לתחיה
והעולם יהיה מתוקן בתכלית התיקון, שאז יגלה
הקב"ה לישראל את סוד היין המשומר בענביו
מששת ימי בראשית.

השל"ה הקדוש (שם) מציין מקור ברור
לחלוקה זו, ממה שתיקנו חכמינו ז"ל מתקני
התפלות לומר בשבת קודש (ברכת "יוצר אור"):
"אין ערוך לך [אין כערכך נוסח אשכנז] ה' אלקינו
בעולם הזה, ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא,
אפס בלתך גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך
מושיענו לתחיית המתים".

"תשב אנוש עד דכא"

דכ"א נוטריקון ד"ירה כ"רם א"שה

אולם עוד לאלוק מילין לבאר ענין זה, על
פי מה שכתוב בפרשתנו הכרזת השוטרים לכל
ישראל לפני שיצאו למלחמה כנגד אויביהם
(דברים כ-ה):

"ודיברו השוטרים אל העם לאמר, מי האיש
אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישוב לביתו,
פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו. ומי האיש
אשר נטע כרם ולא חיללו, ילך וישוב לביתו, פן
ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו. ומי האיש אשר
ארש אשה ולא לקחה, ילך וישוב לביתו, פן ימות
במלחמה ואיש אחר יקחנה".

ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים, כי
כל מה שנזכר בתורה כתוב הדור הוא לכל אחד
מישראל עד סוף כל הדורות. הנה כי כן ראוי
להתבונן מהו הלקח הנשגב שאנו צריכים ללמוד
מפרשה זו. בדרך הפשט מצינו תשובה ברורה על
כך בגמרא (סוטה מד:):

"תנו רבנן אשר בנה, אשר נטע, אשר ארש,
לימדה תורה דרך ארץ, שיבנה אדם בית ויטע כרם
ואחר כך ישא אשה. ואף שלמה אמר בחכמתו
(משלי כד-כז) הִנֵּן בַּחוּץ מְלֹאכְתְּךָ וְעֵתְדָהּ [הזמן
מאכליך] בְּשַׂדֶּה לְךָ אַחַר וּבְנֵיתָ בֵּיתְךָ. הֵכֵן בַּחוּץ
מְלֹאכְתְּךָ זֶה בֵּית, וְעֵתְדָהּ בַּשָּׂדֶה לְךָ זֶה כֶּרֶם, אַחַר
וּבְנֵיתָ בֵּיתְךָ זֶה אִשָּׁה".

אולם כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים
פנים, מצינו ביאור נשגב על כך בדרך עבודה
בשל"ה הקדוש בפרשתנו (דרך חיים תוכחת מוסר):

"דע כי שלשה זמני עולם הבא הן, כנזכר ביוצר
של שבת (תפלת שחרית), חיי עולם הבא, וימות
המשיח, ותחיית המתים. חיי עולם הבא, הוא בית
נאמן, שם דירה נאה לכל צדיק מדור לפי כבודו.
ימות המשיח, יהיה ליקוחי איש ואשה הקדוש
ברוך הוא וכנסת ישראל, כדכתיב (ישעיה סב-ה) כי

בפרשתנו פרשת שופטים דבר בעתו מה
טוב, לשלב את הפרשה עם חודש אלול שבו
אנו תוקעים כל יום בשופר, כפי שתיקנו חכמינו
ז"ל כדי לעורר את ישראל בתשובה, כמו שכתב
ה"טור" (או"ח סימן תקפא): "התקינו חכמינו ז"ל
שיהו תוקעין בראש חודש אלול בכל שנה ושנה
וכל החודש, כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה,
שנאמר (עמוס ג-1) אם יתקע שופר בעיר וגו' [ועם
לא יחרדו] וכדי לערבב השטן".

יומתק להבין בזה מה שאנו תוקעים בכל
יום את קולות תשר"ת - תקיעה שברים תרועה
תקיעה, על פי מה שכתב בשל"ה הקדוש (ראש
השנה תורה אור אות ג) כי בקולות הללו יש רמז נפלא
על תשובה המתקנת את נפש האדם ומחדשת
אותה כקדמותה, שכן "תקיעה" הראשונה שהיא
קול חלק ללא הפסקות, רומזת על לידת האדם
בעולם הזה בלי שום חטא ופגם, שאז הנפש עדיין
נקיה וטהורה בלי שום פגם.

אולם אחר כך כאשר אדם חוטא ח"ו הרי הוא
נעשה בבחינת "שברים", שהנפש מקבלת שבירה
בהיותה פגומה על ידי החטאים והעוונות, והעצה
לכך היא שיעשה תשובה בבחינת "תרועה",
שמבואר בגמרא (ראש השנה לג:): שהיא קול של "לילולי
ליליל", כאדם שמיילל ובוכה ומשמיע קולות קצרים
זה אחר זה, ואז הוא מתקן את הנפש בבחינת
"תקיעה" שניה, שחזרה לקדמותה כפי שנולדה
נקיה וטהורה בלי פגם. אלו דבריו הקדושים.

הנה כי כן מטעם זה אנו תוקעים בחודש אלול
בכל יום קולות תשר"ת, כדי להתעורר בתשובה
בקול התרועה ועל ידי זה נתקן הכל בבחינת
תקיעה אחרונה. אולם עדיין צריך ביאור להבין
מהו ענין הקול של "שברים", הרומז על השבר
של החטאים, שמבואר בגמרא (שם) שהוא מורכב
מג' קולות. בדרך הפשט יש לומר שיש בזה רמז
על שלשה דברים שהם שורש כל החטאים, כמו
ששינו במשנה (אבות פ"ד מ"א): "הקנאה והתאוה
והכבוד מוציאים את האדם מן העולם".

**של"ה הקדוש: "מי האיש אשר בנה בית",
הוא רמז על עולם הבא שיש לנשמות דירה בגן עדן**

**"ומי האיש אשר ארש אשה", רמז לימות המשיח
שיקדש הקב"ה את ישראל כמוש חתן על כלה**

**"ומי האיש אשר נטע כרם", רמז לתחיית המתים,
שעתיד הקב"ה לגלות לישראל את היין המשומר בענביו**

**שם: "תשב אנוש עד דכא" - צריך לעשות תשובה
כדי לזכות ג' דברים שסימנם דכ"א ד'ירה כ'רם א'שה**

כאן המקום להעיר מה שכתבו הראשונים, כי בדברי חכמינו ז"ל בגמרא ובמדרשים מצינו, שהם מכנים בתואר "עולם הבא" את כל ג' העולמות, עולם הנשמות, עולם של ימות המשיח, עולם של תחיית המתים, מאחר שהם באים רק אחרי העולם הזה. אולם השל"ה מבאר שבדרך כלל התואר "עולם הבא" הוא העולם של הנשמות בגן עדן.

והנה מה שמצינו מקור ברור לדברי השל"ה הקדוש [מלבד בתפלה כפי שזכרנו] בדברי חכמינו ז"ל, כי "עולם הבא" הוא עולם הנשמות בגן עדן, במדרש תנחומא (פרשת ויקרא אות ח):

"וכבר הודיעונו חכמים הראשונים שטובות חיי העולם הבא, אין כח באדם לדורשה ולאומרה, ואין יודע גודלה ויפיה ועצמה, כי אין לה ערך ולא דמיון ודמות, וכן אמר הכתוב (ישעיה ט-א) עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו, כלומר הטובה שלא ראה אותה עין זולתך אלקים. וזה שקראו אותו חכמים העולם הבא, לא מפני שאינו מצוי עתה, אבל לנו שהיום [אנו נמצאים] בעולם הזה יש [עולם שהוא עומד] לבוא, ולפיכך אומר [נקרא] העולם הבא [כי הוא] לאחר שיוצא אדם מעולם הזה.

ומי שאומר שזה העולם אבד [תחילה] ואחר כך יבוא העולם הבא, אין הדבר כן, אלא שהצדיקים כשיוצאים מעולם [הזה], מיד עולים ועומדין במעלה זו, שנאמר (תהלים א-ב) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך, ושל רשעים שוטטות בכל העולם, ולא ימצאו מנוח לכף גגליהם, ואינה עולה למקום שנגזרה משם עד י"ב חדש עד שיכלה הגוף".

ארבע כוסות כנגד ארבעה הזמנים

והנה הם דברי השל"ה הקדוש (מסכת פסחים, מצה עשירה, דרוש רביעי אות יז), שמבאר הטעם למה שתיקנו חכמינו ז"ל לשתות ד' כוסות בליל פסח, כי הם מכוונים כנגד ד' עולמות הנ"ל: כוס ראשונה כנגד העולם הזה, שאדם הזוכה יכול להתענג בו מעין עולם הבא, כמו שמצינו בגמרא (ברכות יז.) שחכמי התורה היו מברכים זה לזה: "עולמך תראה בחייך ואחריתך לחיי העולם הבא". כוס שניה כנגד העולם הבא של הנשמות בגן עדן. כוס שלישית כנגד העולם הבא של ימות המשיח. כוס רביעית כנגד העולם הבא של תחיית המתים.

והענין בזה הוא כי תכלית יציאת מצרים היתה שיקבלו ישראל את התורה בהר סיני, כמו שכתוב (שמות ג-ב): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", והתועלת בזה היא כדי

שיזכו להתענג בה' ולהתקיים בנחלת ד' עולמות הנזכרים. והנה הם דברי השל"ה בלשון קדשו:

"ועתה נבאר ארבע כוסות. מאחר שיציאת מצרים היה על התכלית והיסורין הם של אהבה, והוצאתם ממצרים היה בשביל תעבדון את האלקים על ההר הזה, דהיינו קבלת התורה, והיה להביאם אל הארץ. ואמרו רז"ל (ברכות ה.) שלוש מתנות נתן להם הקב"ה על ידי יסורין, תורה וארץ ישראל ועולם הבא, כי תכלית התורה וארץ ישראל, אויר המחכים [בתורה], הכל כדי לבוא לעולם הבא, ועל עולם הבא ירמזו ארבע כוסות.

ומתחילה אקדים כי הם ארבע מדרגות אשר נכנסו בשם עולם הבא. א' שלימות העולם הזה, דהיינו הדביקות בהשי"ת, כדאיתא הרבה פעמים פלוני ראה עולמו בחייו, וכבר זכה משה רבינו ע"ה בחייו מה שזכה יעקב לאחר מותו, כדאיתא בזוהר והובא ברקנאטי ריש פרשת ויחי. ב' עולם הבא שבא לאדם תיכף אחר מותו, שמתדבק בגן עדן תחתון ועליון. ג' כשיבוא משיח, כשם שאותן שהן בגופים בעולם הזה יבואו למדרגות כתנות אור, כן יזכו הנשמות גם כן ליותר מדריגה ליכנס לפני ולפנים לירושלים של מעלה.

ד' תחיית המתים יום הדין הגדול הנצחי עדי עד, ושם יהיה החשבון הגדול, מה מצעדי גבר כוננו אפילו שיחה קלה כו'. וזה שסדרו מסדרי תפילות, אין כערכך בעולם הזה [ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא, אפס בלתיך גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים]. ויש הזוכה למדרגה ראשונה ואין זוכה לשניה, ויש שזוכה אף לשניה ואין זוכה כו' [לשלישית], כי כל מדרגות של מעלה מודקדקין ביותר".

ביאור הטעם שהקדים הכתוב נטע כרם לפני ארש אשה

מעשה ירווח לנו להבין דברי השל"ה הקדוש בפרשתנו, כי אזהרת השוטרם לישראל לפני

יציאתם למלחמה, היא בעצם אזהרה לישראל בכל הדורות היוצאים למלחמה כנגד היצר הרע, כי בהיותם בעולם הזה מוטלת עליהם החובה, לעשות הכנה גדולה לשלשת העולמות שיבואו אחרי העולם הזה, והרי זה על דרך ששינוי במשנה (אבות פ"ד מט"ז): "העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין".

וזהו ביאור ענין: "מי האיש אשר בנה בית חדש", הוא רמז על העולם הבא שהוא עולם הנשמות שכל צדיק יש לו דירה בגן עדן, "ומי האיש אשר ארש אשה", הוא רמז על העולם של ימות המשיח, שעתיד הקב"ה לחדש את הקידושין עם ישראל כמוש חתן על כלה, "ומי האיש אשר נטע כרם", הוא רמז על העולם של תחיית המתים, שאז יגלה הקב"ה לישראל את סודות התורה המוסתרים בבחינת יין המשומר בענביו, כמו שדרשו במדרש (ויק"ר יג-ג) מה שכתוב (ישעיה נא-ד): "כי תורה מאתי תצא" - "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא".

ויש להעיר כי לפי פירוש השל"ה, היה צריך הכתוב להקדים "ארש אשה" שהוא בימות המשיח, לפני "נטע כרם" שהוא בתחיית המתים, ואילו בכתוב הרי נזכר "נטע כרם" לפני "ארש אשה". ונראה ליישב דברי השל"ה הקדוש, כי מה ששינה הכתוב להקדים כרם לפני אשה, הוא כדי ללמדנו מה ששינוי בגמרא הנ"ל: "תנו רבנן אשר בנה, אשר נטע, אשר אירש, לימדה תורה דרך ארץ, שיבנה אדם בית ויטע כרם ואחר כך ישא אשה".

אמנם עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור להתעמק בפירוש השל"ה הקדוש, איך יתפרש לפי זה מה שהזהירו השוטרם את ישראל: "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו... ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו... ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה". שהרי לפי פירוש השל"ה שלא הכין עצמו כראוי בעולם הזה, שיהיה לו חלק ונחלה בעולם הבא ובימות המשיח ובתחיית המתים, איך

חלק הפשט, הוא כנגד העולם הזה שצריך לקיים בו כל מצוות התורה כפשוטן בפועל ממש. חלק הרמז, הוא כנגד עולם הבא עולם הנשמות, ששם אי אפשר לקיים המצוות בדרך הפשט כי אם בדרך רמז, דהיינו על ידי שבניו מקיימים את המצוות בעולם הזה, הרי זה נחשב כאילו גם האב קיים אותן בעולם הנשמות, כמבואר בגמרא (סנהדרין ד.ד): "ברא מזכה אבא".

בא וראה מה שפירש ה"חתם סופר" (פרשת בעלולך דף נז. ד"ה ונתתי) בקרא שכתוב (זכריה ג-א):

"ונתתי לך מְהֻלָּכִים בין העומדים האלה. כי הצדיק אחרי מותו אינו מהלך [כי אם עומד] כי הוא חופשי מהמצוות, אומנם בשהעמיד תלמידים הרבה, אם כן כל המצוות אשר יעשו הם הוי ליה כאילו הוא עשאו, והרי הוא עולה והולך ממדרגה למדרגה גם אחרי מותו. וזהו ונתתי לך מְהֻלָּכִים, אפילו כשתהיו בין העומדים האלה שהוא לאחר מיתה".

חלק הדרש, הוא כנגד העולם של ימות המשיח, שעתיד מלך המשיח לדרוש תורה לכל ישראל, כמו שהביא ב"תשואות חן" (פרשת תזריע) בשם הבעש"ט: "קיבלתי מהרב המוכיח שאמר בשם הבעל שם טוב נשמתו עדן, שכשיבוא משיח במהרה בימינו ידרוש כל התורה מרישא לסיפא, על כל הצירופים שבכל תיבה ותיבה, ואחר כך יעשה מכל התורה תיבה אחת, ויעלו צירופים לאין מספר וידרוש על כל הצירופים".

חלק הסוד, הוא כנגד העולם של תחיית המתים, שבו עתיד הקב"ה עצמו לגלות לכל ישראל סודות התורה, שהם בבחינת יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, אשר כפי המבואר בגמרא (ברכות לד:): עליהם הכתוב אומר: "עין לא ראתה אלקים זולתך". ועליהם מבטיח הקב"ה: "תורה חדשה מאתי תצא".

ביאור ההכנה בדרך עבודה לג' עולמות דכ"א

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדרך עבודה, מהי העבודה המוטלת על כל אחד מישראל בעולם הזה, כדי שיזכה לקיים: "תשב אנוש עד דכא" - לעשות תשובה על שלשת הדברים שהזכירו השוטרם שסימנם דכ"א - ז"ירה כ"רם א"שה, שיזכה לחנך את ביתו אשר בנה בעולם הבא בגן עדן, ויזכה להתקדש להקב"ה בימות המשיח, ויזכה לשתות מהיין המשומר בענביו שעתיד הקב"ה לגלות לישראל אחרי תחיית המתים.

טור: חכמינו ז"ל תיקנו לתקוע בשופר בכל יום של חודש אלול כדי להזהיר את ישראל שיעשו תשובה

בחודש אלול אנו תוקעים בכל יום קולות תשר"ת - ת'קיעה ש'ברים ת'רועה ת'קיעה שהם רמז על תשובה

אדם נולד כ"תקיעה" קול חלק, כשחוטא הוא "שברים", "תרועה" היא רמז לתשובה, "תקיעה" אחרונה ככריה חדשה

"שברים" כלול מג' קולות, לרמז שצריך לעשות הכנה לג' עולמות: עולם הבא, ימות המשיח, תחיית המתים

ימות במלחמה ואיש אחר יחננו", שהרי אם לא זכה יטול חבירו גם את חלקו בגן עדן.

"ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו", שיש לו חלק בתורה החדשה בבחינת יין המשומר בענביו שעתיד הקב"ה לגלות לישראל, אבל לא חיללו שלא הכין עצמו כראוי שיזכה לכך במעשיו הטובים, "ילך וישוב לביתו", לתקן בתשובה, "פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו", שחבירו יזכה לגלות את חלקו בתורה. "ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה", שיש לו חלק בכל נשמות ישראל שיתקדשו להקב"ה בימות המשיח, אבל למעשה לא לקחה כי לא הכין עצמו כראוי, "ילך וישוב לביתו", לתקן הכל בתשובה, "פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה", שחבירו יתקדש להקב"ה במקומו.

נחלת ישראל בד' העולמות בזכות ד' חלקי התורה פרד"ס

כפי מה שנתבאר זכה כל אחד מישראל לקבל חלק ונחלה בכל ד' עולמות - עולם הזה, עולם הבא, ימות המשיח, תחיית המתים, בזכות התורה שקיבלו ישראל בהר סיני. חשבתי דרכי לבאר בזה מה שנתן הקב"ה לישראל את התורה, הכלולה מד' דרכים שסימנן פרד"ס - פ'שט ר'מז ד'רש ס'וד, כמו שמבואר ב"שער המצות" לרבינו האריז"ל (הקדמה):

"גם בענין עסק התורה שהיא אחת מרמ"ח ממצוות עשה, אם לא השלים אותה שהוא ענין עסקו בפרד"ס התורה, שהוא ראשי תיבות פ'שט ר'מז ד'רש ס'וד, בכל בחינה מהם כפי אשר יוכל להשיג, עד מקום שידו מגעת לטרוח ולעשות לו רב שילמדנו, ואם לא עשה כן הרי חסר מצוה אחת של תלמוד תורה, שהיא גדולה ושקולה ככל המצוות, וצריך שיתגלגל עד שיטרח בד' בחינות של פרד"ס כנזכר".

לפי האמור יש לומר כי בזכות העסק בתורה בד' חלקי פרד"ס זוכים ישראל לד' עולמות הנ"ל.

שייך לומר שבנה בית ולא חנכו, שנטע כרם ולא חיללו, שארש אשה ולא לקחה.

כל אחד יש לו חלק בעולם הבא, בימות המשיח, ובתחיית המתים

ונראה לפרש הכוונה בזה על פי מה ששינו במשנה (סנהדרין פ"י מ"א): "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס-כא) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ". ופירש ה"ישמח משה" ב"יין הרקח" על המשנה (שם) הכוונה בזה על פי מאמר הגמרא (חגיגה טו.): "כל אחד ואחד יש לו שני חלקים, אחד בגן עדן ואחד בגיהנם, זכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחייב רשע נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם". נמצא שכל אחד מישראל יש לו חלק בעולם הבא, אבל למעשה רק הצדיקים יירשו ארץ", כי הם נוטלים חלקם וגם החלק של הרשעים.

מעתה יש לומר כי כשקיבלו ישראל את התורה בהר סיני, ויחד עמהם הצטרפו כל נשמות ישראל עד סוף כל הדורות שעמדו על הר סיני, הכין הקב"ה לכל אחד מישראל חלק ונחלה בכל ד' עולמות, בעולם הזה, בעולם הבא בגן עדן, בעולם של ימות המשיח, בעולם של תחיית המתים. זאת ועוד, שהכין הקב"ה לכל אחד מישראל חלק ונחלה בתורה הקדושה, הן בחלק התורה שניתן בהר סיני, והן בחלק התורה שעתיד הקב"ה לגלות לעתיד לבוא, כמו שאנו אומרים בתפלות: "ותן חלקנו בתורתך", כי כל אחד יש לו חלק מיוחד בתורה.

הנה כי כן זהו פירוש הכתוב: "ודיברו השוטרים אל העם לאמר, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו", כי מצד היותו איש ישראל הרי יש לו חלק לעולם הבא בגן עדן, אבל אם לא התנהג כראוי נמצא שבנה בית כשקיבל את התורה בהר סיני ולא חנכו במעשיו הטובים, והעצה על כך "ילך וישוב לביתו", שיעשה תשובה כדי שיזכה לחנך את ביתו בגן עדן, ומפרש הכתוב הטעם לכך, "פן

לבוא מפי הקב"ה, כאשר יגלה את התורה החדשה מהיין המשומר בענביו.

הנה כי כן זהו פירוש הכתוב: "ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו", שקיבל בהר סיני את חלקו המיוחד בתורה שהיא בבחינת יין המשומר בענביו, אבל לא חיללו להוציא את החלק שלו שהיה צריך לגלות בעולם הזה, "ילך וישוב לביתו", לעמול בתורה כדי לגלות את חלקו בתורה, שאם לא כן "פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו".

ג' קולות השברים כנגד הפגם בג' העולמות

מעלתה יאירו עינינו להבין הטעם שאנו תוקעים בשופר בכל יום בחודש אלול בקולות תש"ר - תקיעה שברים תרועה תקיעה, כמו שביאר בשל"ה הקדוש שהם רמז על תיקון כל החטאים בתשובה. ולפי המבואר "שברים" הכלול מג' קולות, הוא רמז שהחטאים פוגמים בג' בחינות שאדם צריך להכין עצמו לקראתם בעולם הזה, שהם עולם הבא, ימות המשיח ותחיית המתים.

נמצא כי כשאנו שומעים את קול השופר בכל יום בחודש אלול, אנו צריכים לצייר במחשבתנו שאנו שומעים את קול השופרים המדברים אל העם:

"ומי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישוב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יחננו. ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו, ילך וישוב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו. ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, ילך וישוב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה".

ובזכות התשובה בחודש אלול, שנקבל על עצמנו לעסוק בתורה ובעבודת ה', נזכה לכל ד' העולמות שאנו מודים עליהם לה' בשבת קודש: "אין ערוך לך ה' אלקינו בעולם הזה, ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא, אפס בלתיך גואלנו לימות המשיח, ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים".

השאלה השניה שהיא כנגד ימות המשיח שעתידי הקב"ה לקדש את ישראל: "ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, ילך וישוב לביתו". הביאור בזה על פי מה שדרשו בגמרא (ברכות נז.) מה שכתוב (דברים לג-ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, אל תקרי מורשה אלא מאורשה". מבואר מזה כי התורה נתקדשה לישראל כאשר לבעלה. לפי זה נשכיל להבין כי אם האדם דבוק בתורה כאיש עם אשתו, אזי יזכה מדה כנגד מדה שיקדש אותו הקב"ה לעתידי לבוא.

וזוהו הפירוש: "ומי האיש אשר ארש אשה", שקידש את התורה שהיא מאורשה לישראל, "ולא לקחה", שלא התנהג בה כאיש לאשתו אלא נפרד ח"ו מן התורה, "ילך וישוב לביתו", לעשות תשובה לקחת את התורה לאשה, כדי שבזכות זה יזכה בימות המשיח שיקדשו הקב"ה בתוך כל ישראל, ואם לא ישוב בתשובה הרי יש לו לחוש, "פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה".

השאלה השלישית שהיא כנגד העולם של תחיית המתים, שאז יגלה הקב"ה לישראל את היין המשומר בענביו שהם סודות התורה: "ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו, ילך וישוב לביתו". הביאור בזה כי כל אחד יש לו חלק בתורה שרק הוא יכול לגלות, כמו שכתב ב"חסד לאברהם" (מעין ב נהר כא): "ובכל נשמה ונשמה יש לה בחינה ידועה בתורה, שאי אפשר שתתגלה על ידי זולתה, אלא אותה הנשמה תגלה אותם הסודות, ובעוד שאותה הנשמה לא גילתה אותם הסודות, אין הקב"ה מגלה אותם לצדיקים כלל זולתי למשה רבינו ע"ה".

נמצא לפי זה כי לפני שאדם מגלה את חלקו בתורה, הרי תורה זו היא מוסתרת מעין כל חי בבחינת "יין המשומר בענביו", מאחר שאינה יכולה להתגלות כי אם על ידו, ועל ידי שהוא עמל בתורה הרי הוא זוכה לגלות את חלקו בתורה, ובזכות זה יזכה מדה כנגד מדה לשמוע לעתידי

נפתח בשאלה הראשונה שהיא כנגד העולם הבא בגן עדן: "ומי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישוב לביתו". הביאור בזה כי כדי שיזכה אדם לחנך את דירתו בעולם הנשמות בגן עדן, צריך הוא לעשות תחילה להקב"ה דירה בעולם הזה, כמבואר במדרש תנחומא (פרשת נשא סימן טז): "בשעה שברא הקב"ה את העולם, נתאוהו שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים".

ופירשו בספרים הקדושים הכוונה בזה, שנתאוהו הקב"ה להשרות שכינתו בתוך לבו של אדם, כמו שמפרש האלשיך הקדוש מה שכתוב בפרשת תרומה (שמות כה-ח): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". וצריך ביאור מאחר שנאמר "מקדש" בלשון יחיד, היה לו לומר "ושכנתי בתוכו" ולא "בתוכם" בלשון רבים.

ותירץ שביקש הקב"ה ללמדנו, כי התכלית של בנין בית המקדש היא שישרה הקב"ה שכינתו בלבבות של כל אחד מישראל, ומהם נמשכת השראת השכינה בבית המקדש. וזהו הפירוש: "ועשו לי מקדש", אבל התכלית היא "ושכנתי בתוכם" - בתוך כל אחד מישראל, ומהם נמשכת הקדושה בבית המקדש. ויש לומר שדבר זה נעשה על ידי שאדם עוסק בתורה, כמו ששינו במשנה (אבות פ"ג מ"ז) שאפילו אחד שעוסק בתורה שכינה כנגדו, ועל ידי שהוא עושה דירה להקב"ה בעולם הזה, הרי הוא זוכה מדה כנגד מדה לדירה בגן עדן.

וזוהו הפירוש: "ומי האיש אשר בנה בית חדש", שיש לו חלק מוכן מיום קבלת התורה דירה בגן עדן, "ולא חנכו", שלא זכה שבבוא הזמן יוכל לקבוע שם את דירתו, משום שלא עסק בתורה ולא קבע להקב"ה דירה בתחתונים, "ילך וישוב לביתו", לתקן הדבר בתשובה, שאם לא כן יש לו לחשוש, "פן ימות במלחמה ואיש אחר יחננו", שיקח את חלקו בגן עדן.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com